

Gradska knjižnica
Marka Marulića Split

PLAN I PROGRAM RADA I RAZVITKA 2023.

Split, 2023.

SADRŽAJ

1.	O Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split	1
1.2.	Djelokrug rada.....	1
1.3.	Osnovni podaci.....	3
1.4.	Financiranje.....	4
1.5.	Način rada	5
2.	Izrada i donošenje pravnih i strateških dokumenata GKMM-a u 2023.....	5
3.	Opći i posebni strateški ciljevi.....	5
4.	Planovi i aktivnosti za realizaciju strateških ciljeva – naglasci u 2023.....	6
5.	Veći investicijski i kapitalni projekti i programi u 2023.....	8
5.2.	EU projekt „Za dobre vibre – čitaj libre“	8
5.3.	Uređenje donje etaže Knjižnice Trstenik i uređenje garažnog prostora.....	10
5.4.	Program „Zavičajna kuća GKMM“ – Spomen-soba Miljenka Smoje u Knjižnici Žrnovnica	10
5.5.	Otvaranje Knjižnice za djecu i mlade Kila/Mejaši.....	12
6.	Investicije za nužno održavanje prostora knjižnice	13
7.	Programska aktivnost i njezino financiranje	14
7.2.	Nabava knjižne i neknjižne građe	14
7.3.	Kulturno-promotivni projekti i programi	15
8.	Nakladnička djelatnost	23
9.	Međuinstitucionalna i međunarodna suradnja.....	24
10.	Digitalizacija Zavičajne zbirke „Spalatine“	27
11.	Plan i program rada Županijske matične razvojne službe	27
11.1.	Plan i program s narodnim knjižnicama Splitsko-dalmatinske županije	27
11.2.	Plan i program sa školskim knjižnicama Splitsko-dalmatinske županije	30
12.	Stručno obučavanje i usavršavanje	33
13.	Zaključak.....	33

1. O Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split

Gradska knjižnica Marka Marulića središnja je i najveća narodna knjižnica u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Osnovana je 1951. godine kao sljednica brojnih manjih ili većih pučkih knjižnica koje su kroz dugu povijest, 1700 godina starog grada, osnivane s namjerom čuvanja i širenja hrvatske kulture i hrvatskog jezika. Ime je dobila po Splitsčaninu Marku Maruliću (1450.- 1524.), poznatom humanistu, pjesniku, prozaistu, prevoditelju europskog i svjetskog ugleda. Danas, kad je izrasla u jednu od najsuvremenijih narodnih knjižnica u Hrvatskoj, trenutno djeluje kroz mrežu ogranaka raspoređenih širom grada Splita, u gradskim i prigradskim naseljima i susjednim općinama s tendencijom rasta na nove predjele i s novim uslugama i to u 2023. godini sa Županijskom bibliobusnom službom sa spremištem, prostorom za interni rad i garažom u podrumu Knjižnice Trstenik, Knjižnicom za djecu i mlade Kila/Mejaši, Knjižnicom Dalmatina - poetsko-glazbenim odjelom sa spomen-sobom Ljube Stipišića Delmate i privatnom knjižnicom J. Fiamenga te sa Spomen-sobom Miljenka Smoje u Knjižnici Žrnovnica. U skladu s UNESCO-vim Manifestom za narodne knjižnice, namijenjena je svim kategorijama stanovništva, bez obzira na njihovo formalno obrazovanje, vjeru, spol i rasu. Novi prostori Gradske knjižnice Marka Marulića otvorili su mogućnost razvijanja novih programa, usluga i događanja. Predstavljanje knjiga i njihovih autora, obilježavanje važnih obljetnica i datuma, edukativna predavanja i radionice za korisnike, tribine, koncerti i izložbe samo su mali dio programa koje je knjižnica ponudila svojim korisnicima. Svojim korisnicima nudi dobro popunjene fondove, programe cjeloživotnog obrazovanja i samoobrazovanja, a najsuvremenija tehnologija koju posjeduje omogućava brz i neograničen pristup informacijama. Ugodno je mjesto za boravak i druženja, poprište je brojnih kulturnih događanja te kao takva zauzima prepoznatljivo i istaknuto mjesto u javnom i kulturnom životu Grada Splita.

Bez obzira na sve izazove današnjice, GKMM i dalje ostaje svojim građanima mjesto podrške, susreta, razmjene mišljenja i ideja, sigurno utočište za osobni i profesionalni razvoj i blagostanje. Kako za pojedinca tako i za zajednicu u cjelini.

1.1. Djelokrug rada

- nabava knjižnične građe i izgradnja knjižničnih zbirki
- stručna obrada knjižnične građe prema stručnim standardima, što uključuje izradu informacijskih pomagala u tiskanom i/ili elektroničkom obliku

- pohrana, čuvanje i zaštita knjižnične građe te provođenje mjera zaštite knjižnične građe koja je kulturno dobro
- pružanje informacijskih usluga, posudbu i davanje na korištenje knjižnične građe, uključujući međuknjižničnu posudbu
- digitalizacija knjižnične građe
- usmjeravanje i podučavanje korisnika pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih pomagala i drugih izvora
- vođenje dokumentacije i prikupljanje statističkih podataka o poslovanju, knjižničnoj građi, korisnicima i o korištenju knjižničnih usluga
- prikupljanje statističkih podataka vezanih uz provedbu propisa kojima se uređuju autorska i srodna prava
- pripremanje i provođenje kulturnih, informacijskih, obrazovnih i znanstvenih sadržaja i programa (organiziranje stručnih skupova, predavanja, tečajeva, seminara, radionica s područja knjižnične djelatnosti; organiziranje edukativnih i kulturnih programa, izložbi, koncerata, kazališnih predstava, predavanja, tribina, radionica, edukativnih projekcija filmova i sl.)
- suradnja s udrugama, pojedincima i ustanovama
- izdavačka djelatnost: tiskanje knjiga, brošura, časopisa i drugih periodičnih publikacija, plakata, reklamnih kataloga, prospekata i drugih tiskanih publikacija
- prodaja knjiga, zbornika radova, časopisa, brošura koji promoviraju djelatnost Knjižnice
- prikupljanje obveznog primjerka knjižnične građe za područje Splitsko-dalmatinske županije radi stvaranja zavičajne zbirke
- obavljanje poslova matične djelatnosti za narodne i školske knjižnice u Splitsko-dalmatinskoj županiji, sukladno Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i pravilniku kojim se uređuje matična djelatnost knjižnica
- obavljanje i drugih poslova sukladno Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i drugim propisima.

Knjižnica može obavljati i druge djelatnosti bez upisa u sudski registar u manjem opsegu koje služi unapređivanju registrirane djelatnosti i koje pridonose iskorištavanju prostornih i kadrovskih kapaciteta i opreme.

1.2.Osnovni podaci

GKMM je suvremeno organizirana mreža narodnih knjižnica. Trenutno broji 11 knjižnica od kojih su dvije u sastavu – Knjižnica Grohote i Knjižnica Podstrana.. Poslovi i zadaci Knjižnice obavljaju se u Središnjoj knjižnici koja je jezgra knjižnične mreže, te u mreži knjižnica Bol-Plokite (Brodarica, Meje, Spinut, Grad) i Trstenik (Ravne njive, Žrnovnica, Podstrana i Grohote Šolta).

Nova Knjižnica Dalmatina u Knjižnici Grad će početi s radom u 2023. s odobrenim novim radnim mestom za rad (1 VSS). Iako nije još službeno otvorena, u njoj se već organiziraju različita događanja i programi. Županijska bibliobusna služba je u fazi uspostavljanja, a početak njezinog rada je planiran krajem ožujka 2023. godine. Otvaranje Knjižnice za djecu i mlade Kila/Mejaši je u planu u drugoj polovini 2023. godinu s odobrenjem dvaju radnih mjesta (1 VSS i 1 SSS).

Broj zaposlenih:

U GKMM zaposleno je 69 djelatnika:

- 62 djelatnika financira Grad Split,
- 2 djelatnice iz Matične i razvojne službe za Splitsko-dalmatinsku županiju financiraju se iz sredstava Ministarstva kulture i medija RH,
- 1 djelatnik iz sredstava Općine Podstrana,
- 1 djelatnica iz sredstava Općine Šolta,
- 3 djelatnice zaposlene za potrebe provedbe projekta „Za dobre vibre-čitaj libre“ financirane su iz sredstava Europske unije od kojih je 1 voditeljica projekta i zaposlena do kraja projekta 16.rujna 2023, druge 2, knjižničarski tehničar – vozač (SSS) i knjižničar (VSS) financirane su iz projekta do 16.rujna 2023., nakon toga bit će financirane iz sredstava Splitsko-dalmatinske županije,
- Jedan djelatnik je na pola radnog vremena. Dva su djelatnika s invaliditetom.

Struktura zaposlenih prema stupnju obrazovanja radnog mjesta:

- NSS – 4
- SSS – 25
- VSS – 40 – od toga jedan je knjižničarski savjetnik (ravnateljica) i jedan viši knjižničar (voditeljica Matične i razvojne službe SDŽ)

U 2023. godini planirano je za potrebe novih odjela dodatno još 3 djelatnika, što je minimalan broj s obzirom na potrebe: jedan knjižničar (VSS) za rad u Knjižnici Dalmatini te knjižničar (VSS) i knjižničarski tehničar (SSS) za rad u Knjižnici za djecu i mlade Kila/Mejaši. Općina Šolta planira u 2023.godini još 1 djelatnika (VSS) u Knjižnici Grohote.

S obzirom na broj knjižnica u mreži, broj korisnika, veličinu fonda te broj realiziranih programa za korisnike, s obzirom na relevantne usporedbe s drugim hrvatskim narodnim knjižnicama, broj djelatnika je nedostatan i daleko manji od propisanih standarda, što značajno otežava realizaciju svih planiranih aktivnosti i poslova. Stoga će se i dalje argumentirano tražiti veći broj djelatnika za GKMM.

1.3.Financiranje

Knjižnica se financira iz proračuna osnivača - Grada Splita, Ministarstva kulture RH, sredstvima Općine Podstrana i Grohote Šolta, Splitsko-dalmatinske županije, donacijama te vlastitim sredstvima. Knjižnična građa pristize u Knjižnicu kupnjom, otkupom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, darovima autora, nakladnika ili građana, kao obavezan primjerak i zamjenom. Programi Knjižnice financiraju se iz proračuna Ministarstva kulture RH, Općine Šolta, Općine Podstrana, iz sredstava Grada Splita, Splitsko-dalmatinske županije, donacijama te vlastitim sredstvima.

GKMM Split je odobren EU projekt „Za dobre vibre - čitaj libre“ u sklopu natječaja kojeg je GKMM Split prijavila na Poziv UP.02.1.1.15 Čitanjem do uključivog društva Ministarstva kulture i medija RH i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, posredničkih tijela Europskog socijalnog fonda. Odobren je za financiranje u ukupnom iznosu od 522.693,34 eura/ 3.938.232,95 kn bespovratnih sredstava, sa 100% sufinanciranjem svih troškova. Projekt traje dvije godine (rujan 2021 - rujan 2023.)

Strateški je cilj postići konstantno, stabilno i zadovoljavajuće financiranje od strane svog osnivača Grada Splita te Ministarstva kulture i medija kao i veći udio financiranja Splitsko-dalmatinske županije koja je postala važan partner u pokretanju Županijske bibliobusne službe ali i u realizaciji programa od važnosti za županiju. Splitsko-dalmatinska županija, partner u projektu, obvezala se održavati bibliobusnu službu najmanje pet godina nakon isteka projekta.

GKMM će nastaviti pratiti sve mogućnosti u apliciranju na EU natječaje u svrhu poboljšanja svog poslovanja i na dobrobit svojih korisnika surađujući sa svim partnerima koji joj mogu pomoći u tome kao što je agencija RaST s kojom je uspješno prijavljen projekt „Za dobre vibre – čitaj libre“.

S obzirom na činjenicu otvaranja novih knjižnica, službi i usluga planirana su i dobivena veća financijska sredstva za nabavu knjižnične građe od Grada Splita i Ministarstva kulture i medija. S druge strane, s obzirom na uvođenje besplatnog upisa za djecu do navršene 14. godine života, očekuju se smanjenje namjenskih sredstava (članarine) za okvirno 20%.

1.4. Način rada

Knjižnica obavlja svoju djelatnost na temelju programa i planova razvoja, a poglavito na temelju godišnjeg programa rada. Godišnjim programom rada utvrđuje se međusobna koordinacija rada knjižnica, ogranaka, odjela, službi i zbirki i njihovi pojedinačni nastupi prema javnosti i subjektima izvan Knjižnice.

Gradska knjižnica Marka Marulića Split postavlja i utvrđuje dugoročne strateške ciljeve i načine njihova ostvarivanja kroz određeni period planiranja i upravljanja ustanovom. Oni su usmjereni prema budućnosti i služe kao okvir za donošenje odluka i planiranje aktivnosti.

2. Izrada i donošenje pravnih i strateških dokumenata GKMM-a u 2023.

Zbog potrebe usklađivanja s novim Zakonom o radu, ali i promjenama u poslovanju GKMM uvođenjem novih odjela i službi, dodatnih obveza u službi nabave i obrade zbog novog nacionalnog modela otkupa knjiga kao i zbog suvremenih tendencija i smjernica u radu narodnih knjižnica, donijet će se i novi Pravilnik o unutarnjoj ustrojbi, načinu rada GKMM te sistematizaciji radnih mjesta.

S obzirom na to da postojeći Strateški plan vrijedi do kraja 2023. godine, potrebno je izraditi novi. U skladu s novim strateškim planom potrebno je izraditi analizu potreba stanovništva Grada Splita za knjižničnim uslugama po kotarevima i mjesnim odborima i na osnovu toga napraviti novi plan razvoja knjižničnih usluga i mreže GKMM Split.

Tijekom proljeća potrebno je objaviti i realizirati natječaj za izbor ravnatelja/ice za sljedeći mandat 2023.-2027.

3. Opći i posebni strateški ciljevi

Razvoj kvalitetnih i suvremenih knjižničnih usluga i povećanje njihove dostupnosti

- Razvoj knjižničnog fonda i zbirki
- Osiguravanje većeg broja korisnika i veće posudbe građe
- Razvoj multimedijalnih usluga
- E-usluge

Promicanje čitanja i pismenosti

- Promicanje čitanja od najranije dobi
- Promicanje čitanja kod djece školske dobi i mladih
- Promicanje čitanja u obitelji
- Promicanje čitanja i pismenosti u društvu

Promicanje kvalitetnog razvoja pojedinca i zajednice

- Promicanje demokracije i multikulturalnosti
- Promicanje i razvoj suradnje s civilnim i javnim sektorom
- Promicanje i razvoj volonterskog programa
- Promicanje kreativnog i kvalitetnog slobodnog vremena te cjeloživotnog učenja

Promicanje zavičajne i hrvatske baštine te suvremene zavičajne i hrvatske knjižne scene

Kvalitetan razvoj knjižnice

- Profesionalno jačanje djelatnika
- Komunikacijska strategija jačanja imidža knjižnice
- Umrežavanje i osnaživanje knjižnica u SDŽ, RH i na međunarodnoj razini
- Osiguravanje infrastrukture za kvalitetan razvoj knjižnice

4. Planovi i aktivnosti za realizaciju strateških ciljeva – naglasci u 2023.

Razvoj knjižničkog fonda i zbirki

Aktivnosti:

- Povećanje broja prinova i primjeraka zbog većih sredstava dobivenih od Grada Splita i Ministarstva kulture i medija za potrebe novih knjižnica i službi – Županijske bibliobusne službe, Knjižnice za djecu i mlade Kila/Mejaši, Knjižnice Dalmatine
- Povećanje broja prinova i primjeraka zbog novog modela otkupa knjiga Ministarstva kulture i medija
- Unos darovanih knjiga i dr. knjižnične građe iz ostavština (Fiamengo, Delmata, Smoje) što utječe na bogatiji knjižnični fond i njegovu veću materijalnu vrijednost
- Formiranje poetsko-glazbene dalmatinske zbirke u Knjižnici Dalmatini

Očekivani porast ukupnog knjižničkog fonda za okvirno 5%.

- Redovito pročišćavanje knjižničnog fonda i rasterećivanje knjižničnih polica od viška za druge, nove odjele te redoviti otpis zastarjele građe
- Strateški raditi na različitim razinama knjižničnih preporuka građe za sve dobi i interese koristeći komunikacijske kanale za efikasno utvrđivanje korisničkih potreba.
- praćenje i anketiranje potreba korisnika s obzirom na brojne i brze društvene promjene, a sve u skladu s novim Standardima za narodne knjižnice
- Razvoj zbirke i usluga za ranjive skupine: za starije, bolesne, osobe s teškoćama

Osiguravanje većeg broja korisnika i veće posudbe građe

- otvaranjem i pokretanjem novih knjižnica, službi i usluga – Županijska bibliobusna služba, Knjižnica za djecu i mlade Kila/Mejaši, Knjižnica Dalmatina, Spomen-soba Miljenka Smoje;
- Intenzivnijom suradnjom s vrtićima i školama u svrhu populariziranja besplatnog upisa za djecu do navršene 14.godine života.

Očekivani rezultati: minimalno 15 - 20 % više upisanih u knjižnicu u odnosu na dosadašnji broj upisanih. Isto toliko i posudbe knjižnične građe.

- Ovisno o financijskim mogućnostima, osiguravanje četvrte faze strateškog cilja – besplatan upis za djecu do navršene 18. godine života.

Razvoj multimedijalnih i e-usluga

- Digitalizirati, multimedijalno obraditi i prezentirati dijelove dobivenih ostavština (Fiamengo, Delmata, Smoje) – mogućnost virtualne tehnologije;
- Pokretanje nove web stranice;
- Unaprijediti i implementirati sve novine iz ZaKi sustava – mobilno učlanjenje i dr. usluge;
- Uključiti se u projekt digitalizacije NSK-a sa svrhom ekonomičnijeg i umreženijeg digitalnog knjižničnog sustava;
- Sudjelovanje u online usluzi u nacionalnom projektu „Pitajte knjižničare“;
- Obnoviti preostalu informatičku opremu i nabaviti novu.

5. Veći investicijski i kapitalni projekti i programi u 2023.

5.1. EU projekt „Za dobre vibre – čitaj libre“

Projektom „Za dobre vibre - čitaj libre“ UP.02.1.1.15.004 uspostaviti će se bibliobusna služba na području Splitsko-dalmatinske županije čime će se omogućiti pristup knjizi onima koji nemaju dostupne knjižnice na području svog naselja, općine ili grada. Projektnim aktivnostima će se razviti čitalačka kultura i pismenost na području Splitsko-dalmatinske županije, te promicati i popularizirati čitalačka kultura sa naglaskom na ciljane skupine (osobe mlađe od 25 godina, osobe starije od 54 godine i osobe s invaliditetom) i doprinijeti povećanju njihove socijalne uključenosti.

Očekivani rezultati projekta su:

- Nabavljen bibliobus i osposobljena županijska bibliobusna služba u svrhu povećanja dostupnosti knjižnične građe te razvoja čitalačkih kompetencija stanovnika Splitsko-dalmatinske županije;
- Održana 31 participativna radionica za minimalno 194 pripadnika ciljanih skupina kojima je pristup knjizi umanjen (osobe s invaliditetom, osobe starije od 54 godine i osobe mlađe od 25 godina);
- Provedena javna kampanja podizanja svijesti o važnosti čitanja;

Podaci o projektu:

- Ukupna vrijednost projekta: 522.693,34 eura (3.938.232,95 kn);
- Izнос koji sufinancira EU (Europski socijalni fond): 444.289,34 eura (3.347.498,01 kn);
- Sredstva iz državnog proračuna RH: 78.404 eura (590.734,94 kn);
- Razdoblje provedbe projekta: 16.09.2021. – 16.09.2023.

Do kraja projekta potrebno je još u 2023:

- Osigurati isporuku pokretne –knjižnice bibliobusa od strane ugovorenog dobavljača tvrtke AUTOBUS d.o.o. vrijednosti 377.799,79 eura (2.846.532,50 HRK s PDV-om) do ugovorenog roka 12. siječnja 2023. Bibliobus je marke IVECO, a riječ je o CROSSWAY LINE modelu dužine 12 metara. Treba biti nadograđen u skladu sa Standardom za Narodne knjižnice Republike Hrvatske te imati ugrađenu rampu za osobe s invaliditetom i tendu za aktivnosti na otvorenom;
- Osigurati i realizirati naljepnicu za bibliobus;

- Osigurati nadoknadu sredstava za isporučen bibliobus od strane Ministarstva kulture i medija RH dobavljaču do ugovorenog roka 13. ožujka 2023.;
- Održati još tri radionice Bajkaonice Karoline Šuše (Područna škola Bitelić, Područna škola Bisko, OŠ Don Mihovila Pavlinovića u Podgori);
- Održati još 4 radionice „Čitajmo umirovljenicima: glumci u gostima“ sa studentima i profesorima s UMAS-a (Ustanova „ORA ET LABORA“ u Glavicama kod Sinja, u Domu Libertas u Košutama...);
- Ugovoriti i održati 3 diskurzivne radionice na temu uključenosti: nasilje među mladima, ravnopravnost spolova i usamljenost;
- S dobavljenim i registriranim bibliobusom obići još jednom sve planirane rute i napraviti završnu mrežu bibliobusnih stajališta s terminima;
- Prije početka rada bibliobusne službe, potpisati sve ugovore s predstavnicima naselja, općina i gradova;
- Održati pres konferenciju za javnost prije polaska obilazaka županijskih bibliobusnih stajališta – upoznavanje s projektom i uspostavom i načinom rada županijske bibliobusne službe (druga polovina ožujka 2023.);
- Pripremiti web banner;
- Predstaviti i podijeliti brošuru o važnosti knjige i čitanja na području Splitsko-dalmatinske županije;
- Opremiti bibliobus nabavljenom i obrađenom knjižničnom građom i informatičkom opremom;
- Dovršiti radove na donjoj etaži Knjižnice Trstenik za potrebe spremišta i rada bibliobusne službe;
- Urediti garažno mjesto za bibliobus
- Nabaviti police i drugi namještaj i opremu za donju etažu Knjižnice Trstenik;
- Započeti rad bibliobusne službe – kraj ožujka/početak travnja 2023.;
- Održati okrugli stol na temu važnosti čitanja (svibanj, 2023.);
- Održati još 3 sastanka projektnog tima i predati još 3 ZNS-a;
- Održati završnu pres-konferenciju (rujna 2023.).

Nakon završetka projekta 16. rujna 2023., obveza je Splitsko-dalmatinske županije održavati rad Županijske bibliobusne službe.

5.2. Uređenje donje etaže Knjižnice Trstenik i uređenje garažnog prostora

Za potrebe uspostave bibliobusne službe, uređuje se donja etaža Knjižnice Trstenik (cca 130 m²) koja se poplavljanja i zapuštenosti nije koristila. Sredstva dobivena rebalansom gradskog proračuna 2022. i sredstvima iz proračuna 2023., prostor će se urediti i opremiti za potrebe spremišta i radnih prostora bibliobusne službe ali za dodatni spremišni prostor Knjižnice Trstenik kojemu je nužna prostorna reorganizacija i rasterećenje od pretrpanosti s policama.

U sklopu tog uređenja, osigurana su i sredstva za uređenje ventilacijskog sustava Knjižnice Trstenik koji nije radio zbog nefunkcioniranja donje etaže Knjižnice. Planira se obnoviti dio klimatizacijskog sustava. Uređenu donju etažu Knjižnice Trstenik potrebno je opremiti policama, namještajem i potrebnom informatičkom opremom. U sklopu donje etaže Knjižnice Trstenik gdje će biti smještena Bibliobusna služba, potrebno je urediti garažni prostor za bibliobus u sklopu postojeće garaže.

5.3. Program „Zavičajna kuća GKMM“ – Spomen-soba Miljenka Smoje u Knjižnici Žrnovnica

Program „Zavičajna kuća GKMM-a Split“, kojim u knjižničnim ograncima i odjelima udomljujamo naše velikane, zaslužne građane, započeo je spontano 2019.godine. Knjižnica je tada prihvatila donaciju privatne biblioteke pok. Jakše Fiamenga od njegovih nasljednika i privremeno je smjestila u zapušteni knjižnični prostor u centru Splita, u aneksu Velike realke u Zagrebačkoj ulici. Plan je bio zatražiti sredstva za uređenje tog prostora i formiranje novog poetsko-glazbenog odjela GKMM-a. Knjižnica je u međuvremenu dobila i ostavštinu pok. Ljube Stipišića Delmate od njegove obitelji. Uz podršku Grada Splita koji je u nekoliko navrata dodijelio sredstva za uređenje tog prostora, uz dodatnu pomoć Splitsko-dalmatinske županije, krajem prošle, 2022. nova Knjižnica „Dalmatina“ je predstavljena javnosti. Počet će s radom u 2023. s odobrenim novim radnim mjestom predviđenim ovogodišnjim proračunom.

Otprilike u isto vrijeme, 2020. godine, dobivena su od Grada Splita određena sredstva za uređenje memorijalne sobe Miljenka Smoje u Knjižnici Žrnovnica. Tada smo stupili u kontakt s fotoreporterom Feđom Klarićem, koji je njegovu radnu sobu dobio u nasljedstvo. Uz pomoć poduzetnika Joška Berketa, koji je sobu smjestio u svoj prostor u Kaštelima, sačuvana je od propadanja. Dogovor je bio da se Smojina soba otvori do njegovog stotog rođendana, 14.veljače 2023. u Knjižnici Žrnovnica. Naime, u Žrnovnici je Miljenko Smoje pokopan sa svojom suprugom Lepom. Žrnovnica, premda je splitski mjesni odbor, tipično je malo mjesto,

o kojima je Smoje redovito pisao i po kojima su poznate njegove serije. Rebalansom gradskog proračuna za 2022. i proračunom za 2023. dobivena su dodatna sredstva za uređenje spomen-sobe. Idejni projekt je izradio studio ARP Dinka Peračića uz dogovoreni nadzor radova i opreme spomen-sobe.

Pri otvaranju spomen-soba važno nam je očuvanje i prezentiranje baštine. Sam splitski govor, kojim je Smoje govorio i po kojem je Split postao dodatno prepoznatljiv, nematerijalna je svjetska kulturna baština. Delmatino djelo posvećeno klapskom pjevanju znatno je pridonijelo tome da se ono uvrsti u svjetsku kulturnu nematerijalnu baštinu. Međutim, sve naše spomen-sobe za cilj će imati i kontinuirano stvaranje novih vrijednosti na osnovi te baštine, koje će sutra nekim novim generacijama značiti vrijednu baštinu. Na tom su tragu naši projekti suradnje s profesorima i studentima UMAS-a: jedni su popisali bogatu Delmatinu notnu ostavštinu, drugi uprizoruju Smojine tekstove, treći se pripremaju oslikati Smojine likove iz serija „Malo misto“ i „Velo misto“ na vanjskom zidu Knjižnice Žrnovnica. Činom otvaranja spomen-soba posao nije gotov. Onaj knjižničarski i programski tek je pred nama.

Program Zavičajne kuće GKMM-a od početka podržava i stručno prati studio ARP arhitekta Dinka Peračića, kojima je Split i njegovanje splitskog duha i kroz manja arhitektonska rješenja kao što su naša, izazov. Počeli smo spomen-sobe obilježavati portretima naših umjetnika, pa je tako u Knjižnici „Dalmatina“ Ivan Svaguša na zid prenio Delmatin autoportret, Marin Baučić izradio je Fiamengov portret, a u ovoj sobi Luka Duplančić će izraditi Smojin portret. Zid na terasi na ulazu u Knjižnicu Žrnovnica ovog će proljeća oslikati studenti slikarstva Umjetničke akademije u Splitu, uz mentorstvo prof. Vedrana Perkova.

Plan za otvaranje Spomen-sobe Miljenka Smoje:

- Dovršiti sve započete građevinske radove u sklopu Knjižnice Žrnovnica, među njima ugraditi dodatni pregradni zid za spomen-sobu, sanirati postojeći problem s vlagom i podignutim podom u hodniku, urediti vanjski zid na terasi za potrebe izrade murala;
- Ugovoriti izradu portreta unutar knjižnice;
- Naručiti i ugraditi multimediju;
- Preuzeti namještaj dat na konzerviranje restauratoru Josipu Lukinoviću;
- Pripremiti sadržaj za predstavljanje na multimediji;
- Otvoriti sobu na 100. rođendan Miljenka Smoje, 14. veljače 2023. i organizirati svečanost otvaranja;

- Realizirati dogovorenu suradnju s ravnateljicom OŠ Žrnovnica Matijom Šitum i profesoricom Martinom Lovrić vezano nagrađene literarne, likovne i medijske radove s natječaja na temu „Male priče iz velog mista“ na kojemu su mogle sudjelovati škole iz cijele Hrvatske;
- Razvijati započetu dobru suradnju s Mjesnim odborom Žrnovnica za nastavak organiziranja sadržaja u Knjižnici Žrnovnica uz angažman stanovnika Žrnovnice;
- Planirati multimedijalnu nadogradu sadržaje Spomen-sobe Miljenka Smoje.

Sljedeći projekt u sklopu Zavičajne kuće GKMM mogla bi biti Spomen-soba Vesne Parun u Knjižnici Grohote. Naime, Općina Šolta planira ići u otkup njezine ostavštine kod nasljednika.

5.4. Otvaranje Knjižnice za djecu i mlade Kila/Mejaši

Rebalansom gradskog proračuna za 2022. te proračunom za 2023. planirana su sredstva za prenamjenu dijela kotarskog prostora, cca 100 m², u knjižnični u novom objektu na Kili u Kotaru Mejaši.

Plan je za 2023.:

- Završiti građevinsko-zanatske radove;
- Potpisati ugovor o korištenju kotarskog prostora za potrebe izdvojenog odjela GKMM – Knjižnice za djecu i mlade;
- Nabaviti i opremiti prostor svim potrebnim namještajem i informatičkom opremom;
- Nabaviti i obraditi knjižnični fond;
- Zatražiti suglasnost za početak rada knjižnice i dva radna mjesta – knjižničar (VSS) i knjižničarski tehničar (SSS);
- Organizirati svečano otvaranje knjižnice (s obzirom na dosadašnje iskustvo u proceduralnim postupcima, plan je otvoriti knjižnicu u drugoj polovici 2023.godine);
- Razvijati započetu dobru suradnju s Kotarom Mejaši za nastavak organiziranja sadržaja u Knjižnici uz angažman stanovnika kotara.

Knjižnica za djecu i mlade Kila/Mejaši bila bi prvi kulturni sadržaj u napućenom gradskom kotaru i to s prvenstveno mladim obiteljima s djecom.

6. Investicije za nužno održavanje prostora knjižnice

Gradska knjižnica Marka Marulića ima mjesečno cca 16.000 eura/120.000 kn materijalnih troškova i troškova usluga za održavanje sustava knjižnica u mreži i objekata danih na korištenje (klimatizacija, atesti, dizala, struja, knjižničarski program...). S obzirom na to da se radi o objektima javne namjene koje posjećuje veliki broj građana naši zakonski okviri za održavanje tih objekata su jasni i rigorozni, a samim time su i troškovi veliki. Najviše od toga financiramo iz naših namjenskih sredstava članarina i zakasnina čija je prioritetna namjena kupnja knjižnične građe i obogaćivanje programskih sadržaja knjižnice našim građanima. Tek posljednje tri godine, Grad Split izdvaja za nabavu knjižnične građe onoliko sredstava koliko je obvezan prema ugovoru s Ministarstvom kulture i medija RH, i više kad je riječ o novim knjižnicama. Do tada se uvijek moralo izdvajati za kupovinu knjižnične građe iz namjenskih sredstava (članarina i zakasnina) pa nije bilo mogućnosti ni kvalitetno održavati knjižnične prostore.

Samo troškovi električne energije i redovno održavanja kompleksnog klimatizacijskog sustava iznose na godišnjoj razini preko 53.089 €/400.000 kn, a održavanje samo knjižničarskog programa 8.627 €/ 65.000 kn stoga je zatraženo da Grad Split kao nadležni proračun preuzme na sebe financiranje istog u većem dijelu (79,21 %) u iznosu od 53.089 €/400.000 kn kako bi se knjižnici oslobodila sredstva za financiranje programskih i kulturnih sadržaja, te omogućilo popuste za članarine i zakasnine za djecu i one kategorije stanovništva s posebnim potrebama. Sve donedavno smo iz tih razloga bili među gradovima s najvišim članarinama i zakasninama u RH, a što bi rezultiralo manjim brojem članova, prema tome manjim financijskim potporama Ministarstva kulture u odnosu na druge hrvatske gradove. Posljednjih godina to se znatno promijenilo na bolje.

Jednako važno je i održavanje građevinskog dijela objekata koji su nam dani na korištenje. Radi se mahom o starijim građevinama pa smo za sanaciju Knjižnica Bol Plokite (sanacija zidova, stropova, prozora od vlaženja i prokišnjavanja) i Knjižnica Trstenik (promjena fasadnih staklenih stjenki) u 2023. planirali iznos od 26.545 €/200.000 kn. To su samo dva projekta sanacije u nizu koja smo izdvojili kao trenutačno najvažnija. Knjižnica Bol je jedna od većih Knjižnica, a Knjižnica Trstenik je lokacija Bibliobusne službe, točnije podrum knjižnice koji je bio zapušten i neiskorišten i zbog čega godinama ventilacijski sustav nije funkcionirao. Nužno je nastaviti sa stručnom analizom stanja knjižnica, procjenom za njihovu sanaciju te traženje načina kako iste realizirati

7. Programska aktivnost i njezino financiranje

7.1. Nabava knjižne i neknjižne građe

GKMM-a ima jasno definiranu nabavnu politiku koja osigurava sustavnost i dosljednost u izgradnji knjižničkog fonda. Temelji se na stručnim procjenama i u skladu je s važećim nacionalnim i međunarodnim zakonima, propisima i preporukama.

GKMM-a ujedno je matična knjižnica za Splitsko-dalmatinsku županiju, prostorno najveću u županiji u RH (14.106 m²) u kojoj živi 425.412 stanovnika (Popis stanovništva, 2021.) Raspolaže knjižničnim fondom od cca 392.207 jedinica građe (2021.), što znači da joj nedostaje još cca 33.205 (35%) knjiga da bi dosegla minimum standarda od 1 knjige po stanovniku županije

Zadovoljstvo sugrađana uslugom GKMM-a vjerujemo da bi bilo još i veće ukoliko bi GKMM raspolagala s većim brojem jedinica i primjeraka knjižnične građe. Kako bi zadovoljila potrebe svojih korisnika trebala bi obnavljati fond s minimalno 32.300 jedinica knjižnične građe godišnje (gledajući samo po broju stanovnika Splita, a ako gledamo za županiju onda je 86.000 jedinica). Prosječni standard prinova knjiga u tekućoj godini je prema standardima najmanje 200 knjiga na 1000 stanovnika, što bi za GKMM-a značilo oko 30.000 novih naslova godišnje tj. 472.800 eura /3.600.000 kuna, što je trostruko više od sredstava koje smo do sada imali.

Temeljem Javnog poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2023. godinu GKMM-u za nabavu knjižne i neknjižne građe odobreni su od **Ministarstva kulture i medija** sljedeći iznosi:

1. Nabava knjižne i neknjižne građe – GKMM SPLIT	82.288,14 €/ 620.000,00 kn
2. Nabava knjižne i neknjižne građe – Knjižnica Podstrana	2.919,90 €/ 22.000,00 kn
3. Nabava knjižne i neknjižne građe – Knjižnica Grohote	3.318,07 €/ 25.000,00 kn
4. Nabava knjižne i neknjižne građe – Bibliobusna služba	13.272,28 €/ 100.000,00 kn

Iz proračuna **Grada Splita** planirano je ukupno 115.468,84 €/ 870.000,00 kn:

1. Nabava knjižne i neknjižne građe - GKMM SPLIT	82.288,14 €/ 620.000,00 kn
2. Knjižnica Mejaši, Knjižnica Dalmatina, Bibliobus	33.180,70 €/ 250.000,00 kn

Iz proračuna općine Podstrana i općine Šolta planirano je:

1. Knjižnica Podstrana	2.919,90 € / 22.000,00 kn
2. Knjižnica Grohote	3.318,07 € / 25.000,00 kn

Ukupno povećanje sredstava za kupovinu knjižne građe u 2023. je za 20 % veće od sredstva iz 2022.godine. To povećanje je bez potencijalne mogućnosti viših sredstava od novog modela otkupa knjiga.

7.2. Kulturno-promotivni projekti i programi

Programi Knjižnice za 2023. planiraju se financirati iz proračuna Grada Splita, Ministarstva kulture i medija RH, sredstvima Općine Podstrana i Općine Šolta, sredstvima Splitsko-dalmatinske županije, donacijama te vlastitim sredstvima.

Temeljem Javnog poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2023. godinu GKMM-u odobreni su od Ministarstva kulture i medija sljedeći programi:

Programi knjižnične djelatnosti za 2023. godinu	
1. Oživimo književnost	199,08 € / 1.500,00 kn
2. Književni speed dating	796,34 € / 6.000,00 kn
3. Kaligrafija virtualno	663,61 € / 5.000,00 kn
Programi vizualne umjetnosti za 2023. godinu	
4. Upoznaj hrvatske filmaše	1.990,84 € / 15.000,00 kn
5. Animirane improvizacije	1.327,23 € / 10.000,00 kn
Programi međunarodne kulturne suradnje za 2023. godinu	
6. Thessaloniki book fair 2023.	1.725,40 € / 13.000,00 kn
Programi gradnje, rekonstrukcije i opremanja kulturne infrastrukture za 2023. godinu	
7. Opremanje makerspace-a GKMM-a	2.654,46 € / 20.000,03 kn

Programi koji se financiraju vlastitim sredstvima	
Održavanje i redizajn web stranice GKMM-a	3.921,68 € / 30.000,00 kn

Programi kojima nisu poznati rezultati:

Rezultati programa Digitalizacije u arhivskoj, knjižničnoj i muzejskoj djelatnosti u 2023. godine još nisu objavljeni (Digitalizacija Zavičajne zbirke „Spalatina“). Najavljene su promjene od strane Ministarstva kulture i medija u dosadašnjem načinu financiranja projekata digitalizacije.

Obilježavanje Međunarodnog dana žena

Dan koji slavi ekonomska, politička i društvena dostignuća pripadnica ženskog spola, Međunarodni dan žena, širom svijeta obilježava se 8. ožujka. GKMM u suradnji s Udrugom Femina organizira Tjedan posvećen ženama (6. – 10. ožujka)

Povodom Međunarodnog dana žena – 8. ožujka GKMM od 6.- 10. ožujka organizira Tjedan posvećen ženama

- 3. Tribina *Žensko zdravlje*
- 3. Večer umjetnosti *Kreativne žene na poljima umjetnosti*
- 3. Panel rasprava *Položaj žene na tržištu rada*
- 09. 3. Predavanje *Čišćenje bez opasnosti po zdravlje i okoliš*
- 10. 3. Predstavljanje knjige pok. Ivane Burić, *Otok, rosa, suton*

Manifestacija Noć knjige 2023.

- 20. travnja – Projekt Upoznaj hrvatske filmaše : projekcija filma *Kratki izlet* i gostovanje redatelja Igora Bezinovića
- 21. travnja – Oživimo književnost, Lego maraton,
- 22. travnja – Obilježavanje Dana hrvatske knjige
- 23. travnja – Obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskih prava
- 24. travnja – gostovanje

Sudamja, 2. – 6. svibnja 2023.

GKMM već niz godina tradicionalno sudjeluje u službenom programu Grada Splita. Program je velikim dijelom namijenjen djeci i mladima, a popraćen je raznim radionicama i izložbama.

ODJEL ZA DJECU I MLADE 2. – 6. 2023.

- Likovna radionica Splitske slike iz dječje ruke
- Carski grad - kviz
- Mala čarobna čitaonica: Priča o caru Dioklecijanu
- Promocija knjige za djecu Velike kuće – grad Split
- Izložba Split u dječjoj književnosti

KNJIŽNICA TRSTENIK

- 2023. – virtualna šetnja Dioklecijanovom palačom. Za djecu svih dobnih skupina.
- 2023. – edukativna virtualna šetnja gradom Splitom – za djecu svih dobnih skupina.

KNJIŽNICA BRODARICA

- 5. 2023. – Mali rječnik splitskog govora – radionica za djecu nižih razreda osnovne škole

Dani medijske pismenosti 2023.

10. Međunarodni festival bibliobusa i 16. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u RH

Komisija za pokretne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva u suradnji s Komisijom za narodne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva i regionalnim Društvom te Gradskom knjižnicom Marka Marulića Split kao domaćinom organizira 16. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 10. festival hrvatskih bibliobusa pod nazivom Pokretna knjižnica u službi promicanja kulture čitanja, koji će se održati u petak i subotu, 26. i 27. svibnja 2023. godine u Splitu. Stručni skup je s međunarodnim sudjelovanjem.

Ljetne radionice za djecu

Tijekom srpnja i kolovoza GKMM organizira besplatne radionice za djecu i mlade kako bi mogli u knjižnici na kvalitetan način provesti svoje slobodno vrijeme. Tako za vrijeme ljetnih školskih praznika djecu u knjižnici očekuje puno igre i kreativnog učenja, druženje, sklapanje novih prijateljstava...

69. Splitsko ljeto u GKMM-u

Suradnja koja je započeta 2021. godine između HNK Split i Gradske knjižnice Marka Marulića Split, zajedno s Galerijom umjetnina u Splitu, najbolji je pokazatelj prirodne povezanosti dviju kulturnih ustanova – kazališta i knjižnice. Festival je zadnje dvije godine dobio jednu novu dimenziju pa je ova međunarodno glazbeno-scenska manifestacija dobila i

jednu novu književnu komponentu. Knjižnica bi ove 2023. godine u programskom dijelu festivala sudjelovala po treći put.

Mjesec hrvatske knjige (15. 10. – 15. 11.)

Tijekom nacionalne manifestacije Mjesec hrvatske knjige, posvećene prije svega knjizi, ali i knjižnicama, nastojat ćemo intenzivnije govoriti o knjizi i čitanju, ali i o knjižnicama kao mjestima javnog i slobodnog pristupa, dok ćemo kroz raznovrsne programe knjižnice lokalno uključivati i građane.

Povremeni / mjesečni / tjedni programi

Književni „speed dating“

Nakon uspješnog Književnog speed datinga 2022. u kojem smo ugostili autore Juricu Pavičića, Marinu Gudelj, Nadu Topić, Jasena Boku i Saru Kopetzky Bajić, ovaj događaj planiramo održavati tri puta godišnje te pri svakom susretu ugostiti pet eminentnih hrvatskih pisaca. Na svakom književnom speed datingu prisustvovali bi lokalni pisci i nekoliko poznatih pisaca sa šireg područja Hrvatske. Projektom bismo okupili hrvatske književnike i građane u popularnoj brzinskoj formi inače predviđenoj za upoznavanje partnera. Zadana forma predviđa nekoliko minuta razgovora, unutar kojih građani imaju priliku upoznati se s hrvatskim književnicima te im postavljati pitanja po vlastitom izboru.

Oživimo književnost

Projekt Oživimo književnost podrazumijeva performativne prakse koje obuhvaćaju niz društvenih, estetičkih i umjetničkih aktivnosti koje bi se odvijale u prostorima knjižnice tijekom nekoliko dana u večernjim satima. Aktivnosti bi obuhvaćale izvedbu studenata glume Umjetničke akademije u Splitu, točnije fizičku prisutnost izvođača koji posjeduje vještinu izvođenja teatralnog komada. Ovoga puta umjetnost bi premjestili s pozornice u svakodnevni život korisnika GKMM-a koji su se u određenom trenutku našli na raznim lokacijama knjižnice

Kaligrafija virtualno

Kaligrafija-virtualno je projekt koji je zamišljen kao niz on-line predavanja u kojem bi kroz teorijski i praktični rad kroz tehniku kista polaznici (maksimalno deset) upoznali povijest kaligrafije i ispisivanje slova japanske abecede, pravilno držanje kista, ispisivanje teksta... Radionica kaligrafije održavala bi se u Gradskoj knjižnici preko Zooma, a vodio bi ih

Masatomo Nakayama, majstorskog znanja u japanskoj kaligrafiji, vještini koja je izuzetno raširena u istočnjačkoj civilizaciji. Prevoditeljica na engleski bila bi Sachika Sally Ogawa.

„Marul“ - mala škola šaha

Mala škola šaha je projekt s programom koji je kreativni intelektualni poligon za djecu i mlade koji će u dijalogu s međunarodnim šahovskim trenerom kroz tjedne treninga kultivirati vlastitu objektivnost, maštu, ambicije u otvorenom društvenom kontekstu kakve nudi polivalentno okruženje knjižnice (Središnjica i svi odjeli u mreži). Projekt je započeo 2021. godine i naišao je na veliki interes. Tijekom 2023. u planu je nastavak dobre prakse.

Promocije knjiga lokalnih autora

Promocije knjiga uz popratne kulturno-umjetničke sadržaje dalje su u fokusu Knjižnice. Naglasak na gostovanje i poticanje mladih na pisanje, često je viđena praksa u GKMM-u. Osim lokalnih autora, tijekom 2022. GKMM su posjetila i brojna poznata imena!

Obilježavanje značajnijih obljetnica

Programska djelatnost GKMM-a obuhvaća i kulturno-umjetničke sadržaje kojima se obilježavaju važniji datumi iz hrvatske i svjetske povijesti. Prije svega, naglasak je stavljen na hrvatsku povijesnu, kulturnu i književnu baštinu. Izložbena aktivnost sastavnica je tih programa.

Upoznaj hrvatske filmaše

Nakon uspješno provedenog projekta „Upoznaj splitske filmaše“ u suradnji s Kino Klubom Split, čiji je glavni cilj bilo upoznavanje i promocija splitske kinematografije i splitskih autora filmova starije i novije generacije, u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u planu nam je sljedeće godine proširiti program na filmaše s područja cijele Hrvatske. Osim projekcije njihovih filmova, kao i do sada, autor filma i filmska ekipa bili bi pozvani na gostovanje gdje bi se predstavili publici te bi uslijedila analiza filma. Projekt je nastao u suradnji Gradske knjižnice Marka Marulića (Odjela Multimedije) s Umjetničkom akademijom u Splitu te Udrugom Kazimir.

„Male slobodne knjižnice“

Zbog velikog interesa i iznimno pozitivne reakcije javnosti, Odjel za odrasle Središnje knjižnice Gradske knjižnice Marka Marulića Split nastavlja s projektom „Male slobodne knjižnice“. Osnovni su ciljevi ovog projekta poticanje čitanja i podizanje svijesti o važnosti

čitanja, poticanje pismenosti i razvijanje duha zajedništva među stanovnicima našega grada. Potrebna su dodatna sredstva za kupnju novih kućica za knjige kako bismo zadovoljili potražnju kotara. Nastavak projekta provodit će se sukladno financijskim mogućnostima i obujmu ostalih poslova. U 2023. godini planira se postavljanje Malih slobodnih knjižnica na Spinutu, Kocunaru i Bačvicama.

Animirane improvizacije

Projekt Animirane improvizacije izdvajaju teoretski i praktični eksperimenti animacije za zvukom (u produkciji i postprodukciji). Polaznicima i posjetiteljima bi se ponudila prilika za druženje i razmjenu iskustava i znanja s vrhunskim majstorima i teoretičarima iz Hrvatske i inozemstva. Ove godine planiramo savladavanje osnova objektne stop-motion animacije za djecu s majstorom animacije Božidarom Trkuljom i glazbene improvizacije s filmskim skladateljem Nikom Phelpsom u glazbenom dijalogu sa studentima Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu. Kao uvodnik u glazbeni dijalog kritičarka Nancy Denney održati će predavanje o povijesti zvuka u animaciji i utjecaju zvučnih efekata na asocijativnu moć tropa u animiranom filmu.

Novi projekt „Priroda u društvu“

Cilj projekta je predstavljati radove naših stručnjaka iz polja prirodnih znanosti, razgovarati o važnim problemima koje se tiču prirodnih pojava te provoditi zabavno edukacijska predavanja. Istraživanjem tajni prirodoslovlja obogaćujemo naše razumijevanje prirode, razvijamo kritičko mišljenje, stječemo inspiraciju za razvoj tehnologija, donosimo relevantne civilizacijske odluke i pomažemo u donošenju novih životnih rješenja u našem okruženju. Budući da je javni prostor trenutno u nedostatku kontinuiteta edukativne diskusije i dijaloga na temu prirodoslovlja, GKMM odlučila je projektom *Priroda u društvu* iskoristiti svoju poziciju u kulturnom životu našeg grada. Projekt je namijenjen svim zainteresiranima: od građana, djelatnika u obrazovanju i studenata do donositelja odluka i otvoren je za prijedloge građana i ekspertnih skupina. Isto tako, knjižnica nudi platformu stručnim predavačima da predstave svoje projekte i upoznaju zainteresiranu javnost s raznim prirodnim fenomenima.

Radionice kreativnog pisanja za odrasle i srednjoškolce

U planu je održati dva ciklusa Radionica kreativnog pisanja pod vodstvom Sare Kopezcky Bajić, dugogodišnje suradnice knjižnice. U planu je održati ih u proljetnom i jesenskom terminu u trajanju po tri mjeseca. Radionice će biti usmjerene na razvoj i usavršavanje

spisateljskih sposobnosti, kreativnosti i ljubavi prema pisanoj riječi. Svaka će se radionica fokusirati na različite aspekte pisanja i književnosti, kako proze tako i poezije. Održavat će se jednom tjedno – utorkom 17. – 20 h

Slikarske radionice OpuSTi se – i uživaj

Aktivnosti za odrasle koje uključuju crtanje različitih motiva akrilnim bojama, pokazale su se izuzetno uspješnima ne samo u Splitu – u kojoj sličan princip rada već i postoji (Art Bottega – vino i pineli), već i u ostatku Hrvatske. Stoga je planiran ciklus od nekoliko slikarskih radionica ovoga tipa čiji cilj privući što više sudionika odrasle dobi, a čime bi se promicala kulturna događanja naše ustanove te poticala kreativnost naših članova.

Crossing the borders

Iz očite potrebe velikog broja naših stranih korisnika, pokrenuli bismo edukativni program koji bi se sastojao od ciklusa predavanja o hrvatskoj kulturi, umjetnosti i povijesti općenito, ali i o našoj lokalnoj, splitskoj. Program bi obuhvatio i besplatan tečaj inojezičnog hrvatskog za početnike koji bi se održavao na tjednoj bazi u ciklusu od tri mjeseca. Predavanja iz hrvatske povijesti, umjetnosti i kulture držali bi stručnjaci iz tog područja na engleskom jeziku, a tečaj inojezičnog hrvatskog držao bi profesor hrvatskog jezika s iskustvom u podukama stranim državljanima. U sklopu ovog projekta planiramo održavati i različita kulturna događanja na engleskom jeziku te događanja na hrvatskom jeziku koja bi imala simultanog prevoditelja za engleski jezik.

Mala čarobna čitaonica

U sklopu nacionalne kampanje „Čitaj mi!“ i redovitih tjednih radionica Odjela za djecu i mlade već se nekoliko godina provodi projekt „Mala čarobna čitaonica“ u suradnji GKMM i Hrvatskog čitateljskog društva – Ogranak Split. Radionice su namijenjene djeci vrtićke dobi i rane školske dobi, ali i svim roditeljima i odraslima koji su dolazili u njihovoj pratnji, a održavale su se jednom tjedno.

Čitateljski klubovi GKMM-a!

U planu je nastavak rada naših čitateljskih klubova, a prema mogućnosti i osnivanja nekih novih za određene interesne skupine kao što su umirovljenici.

- Čitateljski klub Bookun libra za odrasle korisnike
- Čitateljski klub inkluzinog karaktera za osobe s invaliditetom

- International čitateljski klub
- Marulićevi čarozezi

Volonteri u knjižnici

U 2023. intenzivirat će se rad na angažiranju volontera u pomoći ili vođenju kulturnih programa i aktivnosti u knjižnicama.

Programi za osobe s posebnim potrebama i invaliditetom:

Čitateljski klub: „Čitajmo zajedno“

Osim zaljubljenika u knjigu i čitanje, želimo okupiti i osobe s invaliditetom i pružiti im osjećaj da mogu doći na mjesto kao što je knjižnica i osjećati se ugodno, da se mogu zabaviti, zajedno čitati i jednostavno uživati u pisanoj riječi, kao što bi bilo tko drugi u nekom čitateljskom klubu. Intencija je da osobe s invaliditetom čine većinu u ovom čitateljskom klubu kako bi se pokazalo da osobe s invaliditetom mogu biti promicatelji kulturnih programa i čitanosti. Svakako ne treba zanemariti inkluzivni i integracijski karakter čitateljskog kluba što sugerira sami naziv – Čitajmo zajedno. U čitateljski klub su dobrodošle i osobe koje nisu osobe s invaliditetom. Slijepi i slabovidne osobe koje nisu u mogućnosti čitati fizičku knjigu mogu čitati naše zvučne knjige.

Podcast s osobama s invaliditetom

Podcast ima za cilj prvenstveno pokušati promijeniti svijest o osobama s invaliditetom te prikazati njihovo položaj u društvu. U emisiji će sudjelovati osobe s invaliditetom i osobe koje s njima rade progovarajući o njihovim osobnim pričama, a sve će biti emitirano na YouTube kanalu GKMM-a, kao i na društvenim mrežama Knjižnice.

Izložbena djelatnost:

U izložbenom prostoru Središnje knjižnice (atrij i izložbene vitrine) GKMM organizira izložbe akademskih umjetnika, slikara i kipara amatera, likovnih udruga i dr. Trajanje izložbe je 21 dan, što znači da se godišnje održi dvadesetak izložbi. Izložbena aktivnost kontinuirano se tijekom godine također provodi u knjižnici Brodarica i knjižnici Bol-Plokite. U ostalim knjižnicama izložbena je aktivnost povremenoga karaktera.

Izložbe u Središnjici 2023.:

- Prva samostalna izložba Deni Jelaske
- Izložba Gorana Tomaševića, *Dvi, tri riči*

- Izložba Maria Županovića, *Other Spaces*
- Izložba Verice Kovač, Glagoljica
- Izložba Odjela za odrasle GKMM-a povodom mjeseca poezije
- Suradnja s Grafičkom školom Split i obilježavanje 80. godina prvog izdanja *Malog princa*
- Izložba posvećena je pjesniku i novinaru, esejistu i reporteru Momčilu Popadiću
- Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu – Izložba Dizajn studija
- Izložba Dubravke Bodulić, *Smij je lik*
- Izložba slika Zorana Stoilova, *Friži o soli*
- Izložba Jelene Brnadić, Hrida Matića, *Lice Dalmacije*
- Izložba Mirjane Berke
- Izložba Jasmine Lesić, *Čarobne šume*
- Izložba Melanije Bartulović, *Sačuvajmo prirodu*
- Izložba u vitrinama Marina Tudora
- Izložba Udruge Ivan Lovrić, Venera u Vrlici

Promotivna aktivnost:

GKMM će redovito i na različite načine promovirati svoj rad. Kao i do sada, putem sredstava javnog priopćavanja, putem tiskanih i elektroničkih medija, radijskih i TV postaja, internetskih portala i društvenih mreža te u direktnim kontaktima sa suradnicima, partnerima i korisnicima knjižničnih usluga. U svrhu što veće vidljivosti, brže i bolje komunikacije sa svojim korisnicima u 2023. promovirat će se nova web stranica i pronalaziti nove načine komunikacije s korisnicima. U sklopu EU projekta „Za dobre vibre-čitaj libre“ planiraju se dvije pres-konferencije, promocija brošure o važnosti čitanja te organizacija okruglog stola o važnosti čitanja.

8. Nakladnička djelatnost

Tijekom 2023. GKMM-u je u planu nastaviti svoju nakladničku aktivnost – razvijati Biblioteku Marulica Odjela za djecu i mlade u kojoj će se nastojati književne veličine i velikane približiti djeci na prikladan i zabavan način te poticati autore na objavljivanje tematski raznovrsnih i kvalitetnih slikovnica i knjiga za djecu i mlade. U elektroničkim izdanjima tekstova o starom Splitu iz pera poznatih splitskih autora i suradnika knjižnice na planu

zavičajnosti, Kaleidoskopu, i tekstova o starim splitskim obiteljima i značajnim pojedincima koji su živjeli i djelovali u Splitu, Splitskom spomenaru, planira se redovito objavljivati članke stalnih suradnika, prof. Frane Barasa, Mladena Cukrova, Roberta Kučića, Ivana Boškovića... Plan je redovito objavljivati tekstove na i o splitskoj čakavštini uz suradnju s Dunjom Kalilić.

Tijekom 2023. u planu je izdavanje slikovnice „Bibliobus Svjetobus“ (Biblioteka Marulica - GKMM) povodom uspostavljanja Bibliobusne službe GKMM-a, autorskog dvojica ilustratorice Done Tomić i književnice Zvezdane Čagalj.

U 2023. godini planira se izdavanje digitalne verzije zbornika radova s međunarodnog stručnog skupa „Uloga nove generacije knjižničara u razvoju knjižnica budućnosti“ koji je održan 22. studenoga 2021. godine u Središnjoj knjižnici GKMM.

9. Međuinstitucionalna i međunarodna suradnja

GKMM svakodnevno u ostvarenju svojih programa surađuje s pojedincima, udrugama, vrtićima, školama, kulturnim ustanovama i manifestacijama. Tijekom 2023. u planu je nastavak suradnje s Centrom za socijalnu skrb, Domom za odgoj djece i mladeži Split te Domom „Maestral“, udrugom „Lastavice“ i dr. čijim je korisnicama omogućen besplatan upis u Knjižnicu. Važno je naglasiti dobru međusobnu suradnju gradskih kulturnih ustanova, kao što je prošle godine bila suradnja s HNK-om Split i Galerijom umjetnina Split u sklopu 68. Splitskog ljeta, a što se planira ponoviti i ove godine u sklopu 69. splitskog ljeta. Organizacija Tjedna talijanske kulture i Dana talijanskog jezika s Udrugom Dante Alighieri Split, Mjeseca Frankofonije s Prokulturom Split, suradnja s Centrom za autizam pri obilježavanju dana Svjetskog dana svjesnosti o autizmu, Udrugom srce pri obilježavanju Nacionalnog dana osoba s cerebralnom paralizom i sl. Suradnja s Veleposlanstvom SAD-a, Veleposlanstvom Australije te Veleposlanstvom Kine s kojima organiziramo razna događanja. Tu su i Helenska fondacija za kulturu koji su na pozvali na sajam knjiga u Solunu, Grčka, zajedno s Nakladničkom kućom Sandorf. Nećemo izostaviti ni prekogranične razmjene i suradnje u drugim knjižnicama ili srodnim ustanovama (job shadowing) te edukacije na raznim tečajevima u sklopu Erasmus akreditacije u obrazovanju odraslih.

Nekoliko je važnih projekata suradnje s Umjetničkom akademijom u Splitu. Studenti glazbenog odsjeka su u 2022. popisali vrijednu ostavštinu Ljube Stipišića Delamete te s njima i njihovim profesorima nastavljamo suradnju na projektima u Knjižnici Dalmatini i u 2023.. Studenti glume sudjeluju u EU projektu „Za dobre vibre –čitaj libre“ u programu čitanja

umirovljenicima u županijskim domovima te spremaju Smojin tekst prilikom predstavljanja murala u Žrnovnici Mural će izraditi studenti slikarstva na UMAS-u sa svojim profesorom.

Thessaloniki book fair 2023.

GKMM je pozvan da sudjeluje na sajmu knjiga u Solunu 2023. (Thessaloniki Book Fair – TBF), kojemu bi se knjižnica rado odazvala zajedno sa Nakladom Sandorf kao partnerom. Smatramo da je zadaća nakladnika i knjižnica kao dijelova kulturne industrije odgovorno prenositi i održavati kulturu nekog društva putem knjiga te je širiti kulturu i priče izvan granica jednog društva i uvesti je u drugo društvo. Hrvatski autori, iako prisutni, nisu postigli maksimalnu vidljivost na međunarodnom tržištu, dostupne metode promocije nisu iskorištene u punom kapacitetu te se na tome još uvijek mora poraditi. Ovo je idealna prilika za promociju hrvatske književnosti, tim više jer planiramo organizirati i predstavljanje barem jednog hrvatskog autora te Grcima i drugim sudionicima priuštiti pojavaost hrvatskih autora na međunarodnom tržištu i potvrditi važnost uloge autora u elementu marketinga i promocije neke zemlje, u ovom slučaju Hrvatske.

Sajam knjiga u Solunu ima povijest dugu 17 godina. Započeo je 2004. u organizaciji Nacionalnog centra za knjigu Grčke, od kojeg je 2014. preuzela Helenska zaklada za kulturu. Od prvoga dana svog osnutka ostao je kulturna institucija velike važnosti i originalnosti, čineći jednom godišnje mjesto susreta svih važnih aktera u knjižarstvu: izdavača, autora, prevoditelja, književnih agenata, knjižara, knjižničara, akademika i institucija za knjige i književnost iz Grčke, Balkana, zapadne Europe, jugoistočnog Mediterana.

Kratkoročni Erasmus + projekti mobilnosti osoblja u obrazovanju odraslih (KA122-ADU)

Gradska knjižnica Marka Marulića, nakon nekoliko uspješnih projekata mobilnosti u okviru programa Erasmus +, nastavlja u istom smjeru. Prijavom na Poziv na podnošenje prijedloga za program Erasmus+ za 2022. g. za Ključnu aktivnost 1 u području obrazovanja odraslih, knjižnici je odobren projekt mobilnosti od strane Agencije za mobilnost i projekte EU pod nazivom *Uloga narodnih knjižnica u promicanju europskih inicijativa i vrijednosti*. Projekt traje do proljeća 2024. godine, a odlazak dvije djelatnice GKMM-a na mobilnost planiran je u svibnju 2023. godine. Provedbom projekta nastojat ćemo podržati napore EU-a za podizanje svijesti javnosti o novoj ulozi i zadaćama knjižnica na europskoj i nacionalnoj razini. Također,

stečeno znanje na mobilnosti kasnije će omogućit prijenos informacija i obrazovanje naših djelatnika i korisnika u području aktivnog građanstva, kao i upoznavanje s mogućnostima koje Europska unija pruža:

- bolje razumijevanje kulturnih ustanova na području EU-a i načina na koji one funkcioniraju,
- uočavanje lažnih vijesti i suzbijanje dezinformacija,
- osvješćivanje utjecaja EU-a na svakodnevne živote,
- iskorištavanje prilika koje omogućavaju projekti financirani od strane EU-a,
- promicanje europskih vrijednosti.

Kroz ovaj projektni format organizacije šalju ili primaju zaposlenike i odrasle polaznike povezane s obrazovanjem odraslih. Aktivnosti se biraju prema potrebama ustanove i njezinih zaposlenika te polaznika kako bi se ostvarili ciljevi važni za razvoj ustanove i pojedinca. Profesionalno usavršavanje u inozemstvu moguće je kroz praćenje rada (job shadowing) u odgovarajućim ustanovama, sudjelovanjem na aktivnostima podučavanja ili osposobljavanja. Odrasli polaznici s manje mogućnosti mogu sudjelovati na grupnoj ili pojedinačnoj mobilnosti u inozemstvu u svrhu učenja.

Erasmus + akreditacija u obrazovanju odraslih (KA120-ADU)

Nakon odobrenog Erasmus+ programa, Ključna aktivnost 1 (KA122) – za područje obrazovanja odraslih, Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split dodijeljena je i Erasmus akreditacija u području obrazovanja odraslih u okviru Poziva na podnošenje prijedloga za 2022. za program Erasmus+ za period od 2023. do 2027. godine kojom ostvaruje mobilnost do dva puta godišnje u razdoblju od četiri godine. Program akreditacije ocjenjivali su neovisni stručnjaci Agencije za mobilnost i programe EU (AMPEU), a Gradska knjižnica Marka Marulića Split se nakon objave rezultata ističe s visokim brojem dobivenih bodova u kategorijama relevantnosti projekta, kvalitete projektnog plana i ciljeva te kvalitete pratećih aktivnosti. Kako bi dobila akreditaciju, GKMM je morala izraditi plan za provedbu visokokvalitetnih mobilnosti te ih uvrstiti u svoju ponudu obrazovanja i osposobljavanja djelatnika.

Akreditacijom smo ostvarili sljedeće pogodnosti:

- stabilni izvor financiranja do 2027.,
- osmišljavanje vlastite strategije i ciljeva poslovanja,

- prilika za profesionalni i osobni rast djelatnika,
- suradnja s novim inozemnim partnerima i razmjena prakse,
- ulaganje u budućnost i poboljšanje kvalitete rada ustanove.

10. Digitalizacija Zavičajne zbirke „Spalatine“

U 2023. godini nastavljamo s digitalizacijom istaknutih izdanja iz Zavičajne zbirke Spalatine. GKMM je s digitalizacijom vrijedne građe Zavičajne zbirke Spalatine započela 2009. s ciljem zaštite izvornika te povećanja dostupnosti i popularizacije vrijednih djela. Odabiru se jedinice građe koje svojim sadržajem i povijesnom vrijednošću predstavljaju kulturno dobro, značajno za splitsku i hrvatsku kulturnu baštinu. GKMM je tehnički i stručno osposobljen za samostalno izvođenje postupka digitalizacije, ali u ovom je slučaju zbog izuzetne osjetljivosti građe potrebno angažirati vanjskog suradnika.

U 2023. izradit će se plan digitalizacije dobivenih ostavština (Lj. S. Delmata, J. Fiamengo, M. Smoje)

11. Plan i program rada Županijske matične razvojne službe

11.1. Plan i program s narodnim knjižnicama Splitsko-dalmatinske županije

Planom rada Županijske matične razvojne službe planiraju se poslovi koji su u skladu sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/2019, NN 98/2019) i Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u RH (NN 81/2021)*.

Poslovi službe koji se nastavljaju/su u planu za 2023. godinu:

- Praćenje rada i prikupljanje podataka o poslovanju narodnih knjižnica na području Splitsko–dalmatinske županije za prethodnu godinu, obrada podataka i izrada analize stanja, poslovanja, potreba i ustroja te izvještavanja stručnih službi i osnivača o postignutim rezultatima.
- Prikupljanje, obrada i analiza podataka o stanju i radu narodnih knjižnica u Sustavu za jedinstveno elektroničko prikupljanje statističkih podataka o poslovanju knjižnica za 2022. godinu s područja Splitsko–dalmatinske županije provodit će se sukladno planu i uputama NSK. Obradena statistička izvješća u vidu narativne analize za narodne knjižnice bit će poslana stručnim službama Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Ministarstvu kulture i medija.

- Stručno-savjetodavna pomoć knjižnicama i osnivačima knjižnica na temelju uočenih problema ili na poziv knjižničara u vezi s knjižničnim poslovima, metodama rada, uvođenjem novih usluga, stručnim uređenjem knjižnica, organizacijom fonda, revizijom i otpisom i sl., a na temelju Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Standarda za narodne knjižnice RH.
- U svrhu daljnjeg unapređenja stručnog rada nastavit će se s vršenjem stručnog nadzora u narodnim knjižnicama kako bi se uočile i otklonile eventualne nepravilnosti u poslovanju, ali prije svega kako bi se poboljšala kvaliteta pruženih usluga korisnicima. Pisana izvješća o obavljenom stručnom nadzoru šalju se ravnateljima knjižnica, osnivačima, Matičnoj službi NSK u Zagrebu i Ministarstvu kulture i medija. U planu su obilasci knjižnica u svrhu savjetodavnog rada i pomoći oko konkretnih poslova, a prioritet su knjižnice koje tijekom 2023. godine planiraju preseljenje ili uređenje novih prostora.
- Poticanje razvoja županijske mreže knjižnica – s jedinicama lokalne samouprave koje nemaju narodnu knjižnicu, obavljaju se savjetodavni kontakti u cilju zagovaranja ispunjenja obaveze iz čl. 10. Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, tj. osnivanja gradskih i općinskih knjižnica, ogranaka, stanica i stacionara. Pratit će se potrebe stanovnika Županije za uslugama Bibliobusne službe te po potrebi korigirati itinerar u suradnji s Bibliobusnom službom GKMM Split i načelnicima lokalne uprave.
- Jedan od prioriteta matične službe je poticanje narodnih knjižnica na uvođenje novih usluga za korisnike i formiranje novih knjižničnih zbirki. Posebna pažnja posvetit će se uslugama i zbirkama za djecu i mlade u svrhu poticanja čitanja, te osobama s posebnim potrebama. Narodne knjižnice pozivaju se da se uključe u državne akcije i manifestacije kojima je cilj promicanje čitanja i opće dostupnosti knjiga.
- Uvođenje u posao novih knjižničara, kojima je, bez obzira na formalno obrazovanje, potrebna stručna pomoć obavljat će se u matičnoj knjižnici, a po potrebi i u knjižnicama na terenu. Knjižnice u skladu s Pravilnikom o reviziji i otpisu redovito provode revizije svojih fondova i vrše otpise, a matična služba kontrolira ispravnost opće dokumentacije i popise knjiga koje se predlažu za otpis.
- Knjižnice se potiču i na provođenje zaštite knjižnične građe, posebno one koje imaju svojstvo kulturne baštine, a nisu do sada bile u postupku zaštite i registracije kod Ministarstva kulture i medija. Isto tako, naglašava se važnost uređenja, zaštite i prezentacije zavičajnih zbirki. Pravilnik o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih

knjižnica u RH propisuje da županijske matične razvojne službe nude stručnu pomoć vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu u narodnim knjižnicama, te na temelju anketno dobivenih podataka o postojanju knjižnične građe do 1850. godine, Matična služba će u 2023. godini obaviti stručne nadzore te izvješća dostaviti Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo pri NSK.

- U svrhu edukacije i unaprijeđenja struke te razvoja kompetencija stručnog kadra zaposlenog u narodnim knjižnicama 2023. godini planiraju se stručna predavanja, webinar i radionice, od kojih najmanje dvije Centra za stalno stručno usavršavanje. Stručna predavanja organizira i Društvo knjižničara u Splitu i Sveučilišna knjižnica u Splitu s kojima Županijska matična služba dobro surađuje.
- Informatizacija knjižnica i nadalje je prioritetan posao kojemu se posvećuje velika pažnja. U narodnim knjižnicama ima prostora za povećanje pristupnih mjesta internetu za korisnike (stolna računala, bežične pristupne točke za internet, prijenosna računala, tableti, čitači e-knjiga, itd.) kao i za uvođenje raznih aplikacija i sl.
- GKMM je projektom Za dobre vibre - čitaj libre (na poziv Ministarstva kulture i medija RH Čitanjem do uključivog društva u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.) osigurala sredstva za nabavu bibliobusa i uspostavu bibliobusne službe na području Splitsko–dalmatinske županije. Projekt je započeo 16. 9. 2020. i završava u rujnu 2023. godinu. S uslugom Bibliobusne službe u Splitsko–dalmatinskoj županiji započinjemo u ožujku 2023. godine. Županijska matična razvojna služba je izradila početnu mrežu stajališta bibliobusne službe te će nastaviti s praćenjem potreba stanovnika Županije za uslugama Bibliobusne službe te širiti mrežu bibliobusnih stajališta (prema iskazanom interesu i mogućnosti obuhvata) u suradnji s Bibliobusnom službom GKMM Split i načelnicima lokalne uprave.
- U svibnju 2023. GKMM Split je, uz Komisiju za pokretne knjižnice HKD-a, domaćin i suorganizator 16. međunarodnog okruglog stola o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 10. festivala hrvatskih bibliobusa. Djelatnice Matične službe su u Programskom i Organizacijskom odboru.
- Također djelatnice Matične službe sudjelovat će na seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad narodnih knjižnica, stručnim skupovima i seminarima u organizaciji Društva knjižničara u Splitu, Hrvatskog knjižničarskog društva, Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara, sastancima vijeća voditelja županijskih matičnih knjižnica i dr.

- Po potrebi, obavljat će i dio poslova u matičnoj knjižnici. Nastavit će se suradnja sa nadležnim službama Ministarstva kulture i medija, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Hrvatskim knjižničarskim društvom, predstavnicima lokalne zajednice, kolegama iz AKM zajednice i svima koji na bilo koji način skrbe o knjižnicama.
- Obavljat će se i drugi poslovi u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnikom o matičnoj djelatnosti knjižnica u RH s ciljem razvoja narodnih knjižnica na području Splitsko – dalmatinske županije.

11.2. Plan i program sa školskim knjižnicama Splitsko-dalmatinske županije

Planom rada Županijske matične razvojne službe planiraju se poslovi koji su u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/2019, NN 98/2019) i Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u RH (NN 81/2021).

Poslovi službe koji se nastavljaju/su u planu za 2023. godinu:

- Praćenje rada i prikupljanje podataka o poslovanju školskih knjižnica na području Splitsko – dalmatinske županije za prethodnu godinu, obrada podataka i izrada analize stanja, poslovanja, potreba i ustroja te izvještavanje uprava škola i osnivača o postignutim rezultatima.
- Prikupljanje, obrada i analiza podataka o stanju i radu školskih knjižnica u Sustavu za jedinstveno elektroničko prikupljanje statističkih podataka o poslovanju knjižnica za 2022. godinu s područja Splitsko–dalmatinske županije provodit će se sukladno planu i uputama NSK. Obradena statistička izvješća u vidu narativne analize za školske knjižnice bit će poslana stručnim službama Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Ministarstvu znanosti i obrazovanja.
- Stručno-savjetodavna pomoć školskim knjižničarima, ravnateljima škola i osnivačima škola na temelju uočenih problema ili na poziv knjižničara u vezi s knjižničnim poslovima, metodama rada, uvođenjem novih usluga, stručnim uređenjem knjižnica, organizacijom fonda, revizijom i otpisom i sl., a na temelju Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Standarda za školske knjižnice (NN 34/00).
- U svrhu daljnjeg unapređenja stručnog rada nastavit će se s vršenjem stručnog nadzora u školskim knjižnicama kako bi se uočile i otklonile eventualne nepravilnosti u poslovanju, ali prije svega kako bi se poboljšala kvaliteta pruženih usluga korisnicima. Pisana izvješća o obavljenom stručnom nadzoru šalju se ravnateljima škola, stručnim

suradnicima – školskim knjižničarima, osnivačima, Matičnoj službi NSK u Zagrebu i Ministarstvu znanosti i obrazovanja. U planu su obilasci knjižnica u svrhu savjetodavnog rada i pomoći oko konkretnih poslova, a prioritet su knjižnice koje tijekom 2023. godine planiraju provesti reviziju, one za koje se uređuje novi prostori i one u kojima postoje zbirke građe koje bi mogle dobiti status kulturnog dobra.

- Poticanje razvoja županijske mreže knjižnica – poticanje osnivanja novih školskih knjižnica u Županiji i poticanje međusobne suradnje i povezivanja knjižnica (mreža knjižnica). Nastavljaju se poslovi na širenju mreže školskih knjižnica. S ravnateljima škola koje nemaju knjižnicu, obavljaju se savjetodavni kontakti u cilju zagovaranja ispunjenja obaveze iz čl. 10. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, tj. osnivanja školskih knjižnica u sastavu školskih ustanova.
- Jedan od prioritetnih zadataka matične službe je poticanje školskih knjižnica na uvođenje novih usluga za korisnike i formiranje novih knjižničnih zbirki. Posebna pažnja posvetit će se poticanju čitanja. Školske knjižnice pozivaju se da se uključe u državne akcije i manifestacije kojima je cilj promicanje čitanja i opće dostupnosti knjiga.
- Uvođenje u posao novih knjižničara, kojima je, bez obzira na formalno obrazovanje, potrebna stručna pomoć obavljat će se u knjižnicama na terenu i u matičnoj knjižnici. Knjižnice u skladu s Pravilnikom o reviziji i otpisu redovito provode revizije svojih fondova i vrše otpise, a matična služba kontrolira ispravnost opće dokumentacije i popise knjiga koje se predlažu za otpis.
- Knjižnice se potiču i na provođenje zaštite knjižnične građe, posebno one koje imaju svojstvo kulturne baštine, a nisu do sada bile u postupku zaštite i registracije kod Ministarstva kulture i medija. Pravilnik o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u RH propisuje da županijske matične razvojne službe nude stručnu pomoć vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu u školskim knjižnicama, te na temelju anketno dobivenih podataka o postojanju knjižnične građe do 1850. godine, Matična služba će u 2023. godini obaviti stručne nadzore te izvješća dostaviti Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo pri NSK.
- U svrhu edukacije i unapređenja struke te razvoja kompetencija stručnog kadra zaposlenog u školskim knjižnicama u Županiji u 2023. godini planiraju se stručna predavanja, radionice i webinar, od kojih najmanje dva Centra za stalno stručno

usavršavanje. Stručna predavanja organizira i Društvo knjižničara u Splitu i Sveučilišna knjižnica u Splitu s kojima Županijska matična razvojna služba dobro surađuje.

- Informatizacija knjižnica i nadalje je prioritetan posao kojemu se posvećuje velika pažnja. U školskim knjižnicama je još uvijek malo pristupnih mjesta internetu za korisnike (stolna računala, bežične pristupne točke za internet, prijenosna računala, tableti, itd.). U 2023. godini planiran je nastavak poticanja informatizacije školskih knjižnica u području implementacije knjižničnog software-a.
- GKMM Split je projektom Za dobre vibre - čitaj libre (na poziv Ministarstva kulture i medija RH Čitanjem do uključivog društva u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.) osigurala sredstva za nabavu bibliobusa i uspostavu bibliobusne službe na području Splitsko–dalmatinske županije. Projekt je započeo 16. 9. 2020. i završava u rujnu 2023. godinu. S uslugom Bibliobusne službe u Splitsko–dalmatinskoj županiji započinjemo u ožujku 2023. godine. Županijska matična razvojna služba je izradila početnu mrežu stajališta od kojih se 13 nalazi uz škole te će se nastaviti s praćenjem potreba matičnih i područnih škola Županije za uslugama Bibliobusne službe te po potrebi korigirati itinerar i širiti mrežu bibliobusnih stajališta (prema iskazanom interesu i mogućnosti obuhvata) u suradnji s Bibliobusnom službom GKMM Split i načelnicima lokalne uprave.
- U svibnju 2023. GKMM Split je, uz Komisiju za pokretne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, domaćin i suorganizator **16. međunarodnog okruglog stola o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 10. festivala hrvatskih bibliobusa** koji će se održati u Splitu. Djelatnice Matične službe su u Programskom i Organizacijskom odboru.
- Također djelatnice Matične službe sudjelovat će na seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad narodnih knjižnica, stručnim skupovima i seminarima u organizaciji Društva knjižničara u Splitu, Hrvatskog knjižničarskog društva, Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara, sastancima vijeća voditelja županijskih matičnih knjižnica i dr.
- Po potrebi, obavljat će i dio poslova u matičnoj knjižnici. Nastavit će se suradnja s nadležnim službama Ministarstva kulture i medija, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Hrvatskim knjižničarskim društvom, predstavnicima lokalne zajednice, kolegama iz AKM zajednice i svima koji na bilo koji način skrbe o knjižnicama.

- Obavljat će se i drugi poslovi u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnikom o matičnoj djelatnosti knjižnica u RH s ciljem razvoja školskih knjižnica na području Splitsko–dalmatinske županije.

12. Stručno obučavanje i usavršavanje

GKMM će redovito i na više razina poticati što veći broj djelatnika na stručno obučavanje i usavršavanje sudjelovanjem na domaćim i stranim stručnim skupovima, radionicama i edukacijama, sudjelovanjem na multidisciplinarnim, interdisciplinarnim i međunarodnim projektima. Poticat će ih na aktivno uključivanje izlaganjem na skupovima te pisanjem stručnih radova. GKMM će u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje pri NSK-a organizirati nekoliko tečajeva i radionica za stručno usavršavanje za sve knjižničare Splitsko-dalmatinske županije. GKMM je suorganizator i domaćin 16. okruglog stola o pokretnim knjižnicama u RH i 10. festivala bibliobusa te organizator okruglog stola o poticanju čitanja u svibnju 2023.

13. Zaključak

Godina 2023. bit će u duhu završetka kapitalnih projekata započetih prethodnih godina. Riječ je o završetku dvogodišnjeg europskog projekta „Za dobre vibre–čitaj libre“ s kojim se uspostavlja i započinje rad županijske bibliobusne službe, u skladu s tim i završetak radova na preuređenju donje etaže Knjižnice Trstenik za potrebe rada, spremišta i garažnog prostora bibliobusne službe, ali i za potrebe spremišta za Knjižnicu Trstenik, uređenja njezinog klimatizacijskog i ventilacijskog sustava i funkcionalne reorganizacije prostora cijele knjižnice. Drugi veći projekti su otvaranje Knjižnice za djecu i mlade u gradskom kotaru Kila/Mejaši, otvaranje Spomen-sobe Miljenka Smoje u Knjižnici Žrnovnica te početak rada Knjižnice Dalmatine – poetsko-glazbenog odjela GKMM sa Spomen-sobom Ljube Stipišića Delmate i privatnom bibliotekom Jakše Fiamenga.

Program „Zavičajne kuće GKMM“ ima potencijala u 2023. godini dalje se razvijati sa spomen-sobom Vesne Parun u Knjižnici Grohote na otoku Šolti. Stručnom procjenom popisanih ostavština i unošenjem u knjižnični fond, porast će i vrijednost materijalne imovine GKMM-a. Uz sve navedene kapitalne projekte, Knjižnica će nastaviti sa započetim kao i novim, inovativnim knjižničnim programima i projektima.

Na posljednjoj sjednici Gradskog vijeća Grada Splita u 2022., na inicijativu gradonačelnika Ivice Puljka, u povodu 100. obljetnice rođenja Miljenka Smoje, 2023.

proglašena je Godinom Miljenka Smoje. Članica Organizacijskog odbora za obilježavanje manifestacije „Smojinih 100“ je ravnateljica GKMM-a Grozdana Ribičić pa će, osim otvaranjem Spomen-sobe Miljenka Smoje, GKMM sudjelovati u većem broju programa i aktivnosti u sklopu te manifestacije.

Naglasak u radu GKMM-a će biti na redovitom stručnom usavršavanju njezinih djelatnika, međuinstitucionalnoj i međunarodnoj suradnji radi jačanja osobnih i knjižničnih kompetencija i potencijala za daljnji razvoj.

Godina 2023. će značiti i reorganizaciju poslovanja zbog dodatnih obveza s obzirom na novi model otkupa knjiga Ministarstva kulture i medija s kojim bismo mogli dobiti veća sredstva za nabavu knjižničnog fonda, ali i zbog novih smjernica u razvoju narodnog knjižničarstva kao i stvarnih, promijenjenih potreba u poslovanju GKMM-a. 2023. će biti godina donošenja važnih pravnih i strateških dokumenata: novog Pravilnika o unutarnjoj ustrojbi, načinu rada GKMM te sistematizaciji radnih mjesta, novog Strateškog plana, te novog Plana razvoja mreže GKMM-a. Godina će biti obilježena i raspisivanjem natječaja za izbor ravnatelja/ice za novi mandat 2023.-2027.

U 2023. godini će se najbolje osjetiti rezultati pokrenutih i realiziranih programa i projekata, od uvođenja novih knjižnica, odjela i službi do uvođenja besplatnog upisa za djecu do navršene 14. godine života, u vidu znatnog povećanja broja članova knjižnice, broja posudbe knjižnične građe i broja posjeta. U konačnici, to znači znatno poboljšanje statusa GKMM-a u okviru nacionalnog sustava narodnih knjižnica te uspješno ostvarivanje temeljnih strateških ciljeva GKMM-a.

Predsjednica Upravnog vijeća
Gradske knjižnice Marka Marulića Split

Mirta Matošić

